

De terugkeer van inflatie: wat zijn de oorzaken?

Bruno De Backer, Arnoud Stevens en H el ne Zimmer | NBB |
Seminarie leerkrachten

19 oktober 2022

Structuur van de presentatie

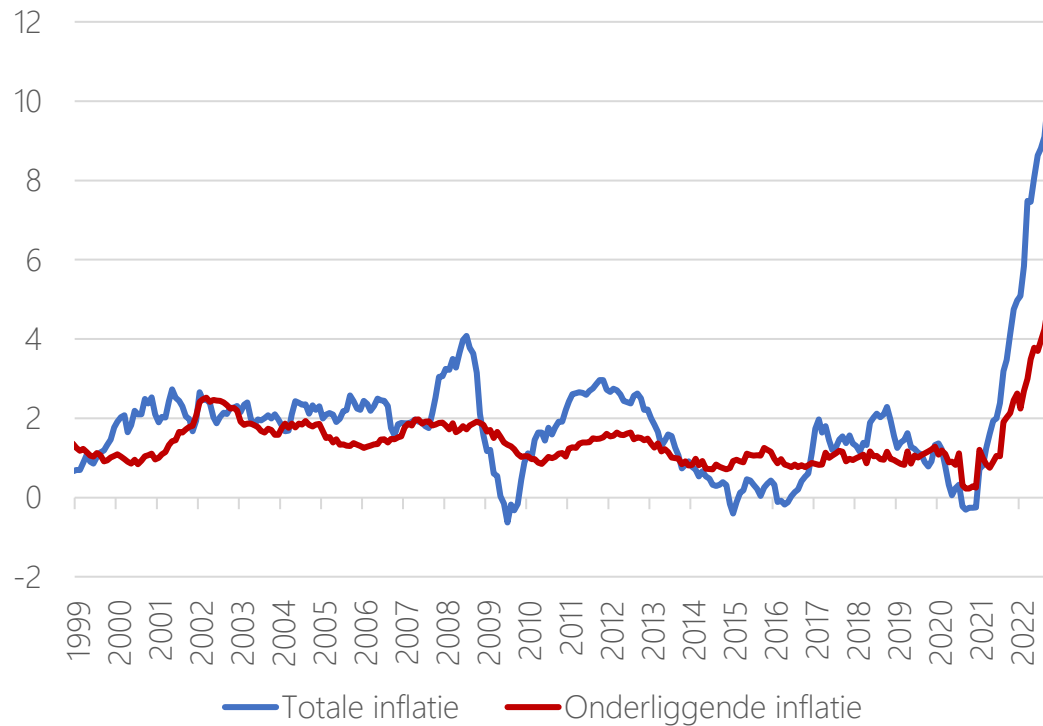
 Stand van zaken

 Oorzaken van de hoge inflatie

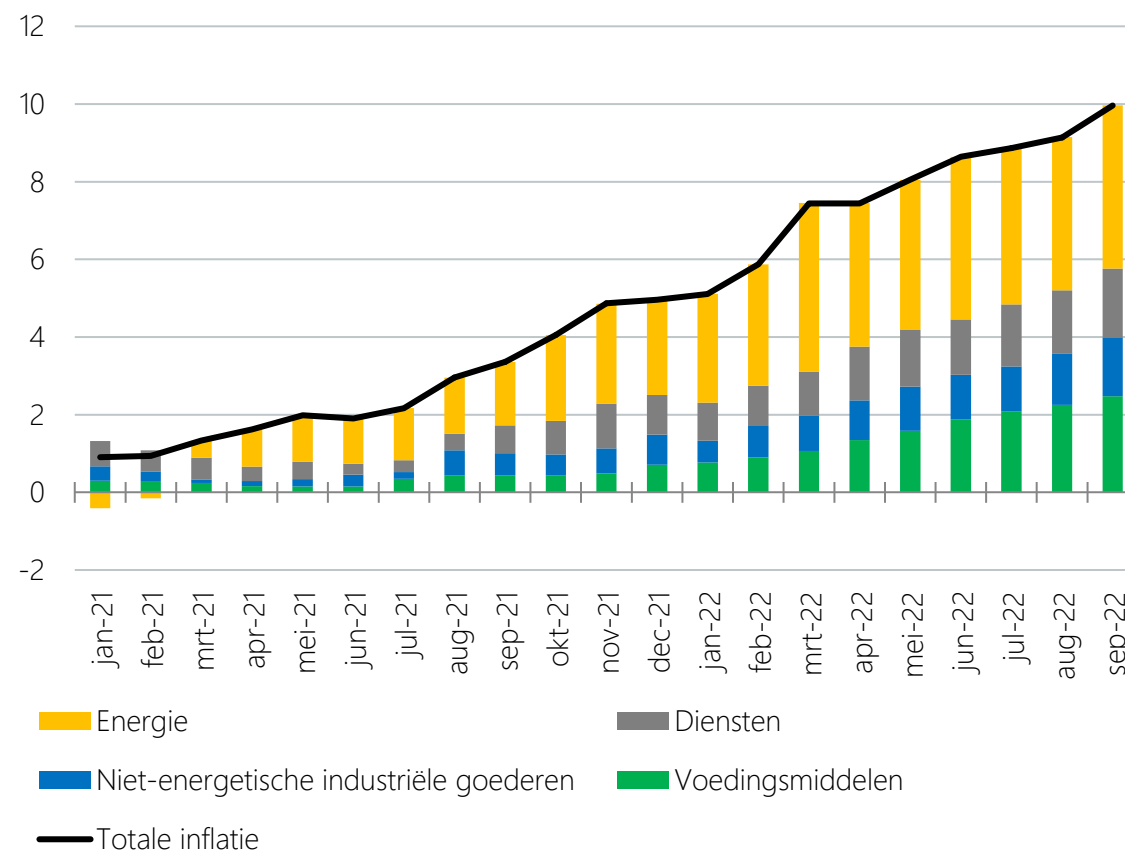
 Optimale monetairbeleidsreactie

Inflatie breekt alle records

Totale en onderliggende inflatie (HICP, jaar-op-jaar groei in %)

Decompositie van de totale inflatie (in procentpunten)

Structuur van de presentatie

 Stand van zaken

 Oorzaken van de hoge inflatie

 Optimale monetairbeleidsreactie

De (nieuw-keynesiaanse) Phillips curve: drie bronnen van inflatie

$$\pi_t = f\left(\overset{+}{\underbrace{x_t}_1}, \overset{+}{\underbrace{u_t}_2}, \overset{+}{\underbrace{\pi_t^e}_3}\right)$$

De (nieuw-keynesiaanse) Phillips curve: drie bronnen van inflatie

$$\pi_t = f(\overset{+}{x_t}, \overset{+}{u_t}, \overset{+}{\pi_t^e})$$

1   2   3

De 'output gap'

- Afwijking van de economische activiteit van haar potentieel
- Bestedingsinflatie

'Cost-push' of 'markup' schokken:

- Stijging van de productiekosten, of stijging van de marges
- Kosteninflatie

Inflatieverwachtingen:

- Een verwachte stijging van de inflatie impliceert een onmiddellijke stijging van de inflatie, en vice versa
- Risico op zelf-voedende inflatie

De (nieuw-keynesiaanse) Phillips curve: drie bronnen van inflatie

$$\pi_t = f(\overset{+}{x_t}, \overset{+}{u_t}, \overset{+}{\pi_t^e})$$

1   2   3

De 'output gap'

- Afwijking van de economische activiteit van haar potentieel
- Bestedingsinflatie

'Cost-push' of 'markup' schokken:

- Stijging van de productiekosten, of stijging van de marges
- Kosteninflatie

Inflatieverwachtingen:

- Een verwachte stijging van de inflatie impliceert een onmiddellijke stijging van de inflatie, en vice versa
- Risico op zelf-voedende inflatie

De (nieuw-keynesiaanse) Phillips curve: drie bronnen van inflatie

$$\pi_t = f(\underbrace{x_t}_{1}, \underbrace{u_t}_{2}, \underbrace{\pi_t^e}_{3})$$

De 'output gap'

- Afwijking van de economische activiteit van haar potentieel
- Bestedingsinflatie

'Cost-push' of 'markup' schokken:

- Stijging van de productiekosten, of stijging van de marges
- Kosteninflatie

Inflatieverwachtingen:

- Een verwachte stijging van de inflatie impliceert een onmiddellijke stijging van de inflatie, en vice versa
- Risico op zelf-voedende inflatie

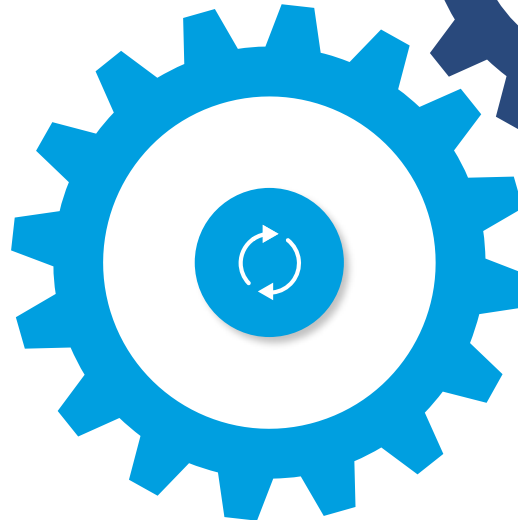
Drie bronnen van inflatie

$$\uparrow \pi_t = f(\uparrow x_t, u_t, \pi_t^e)$$

Bestedingsinflatie

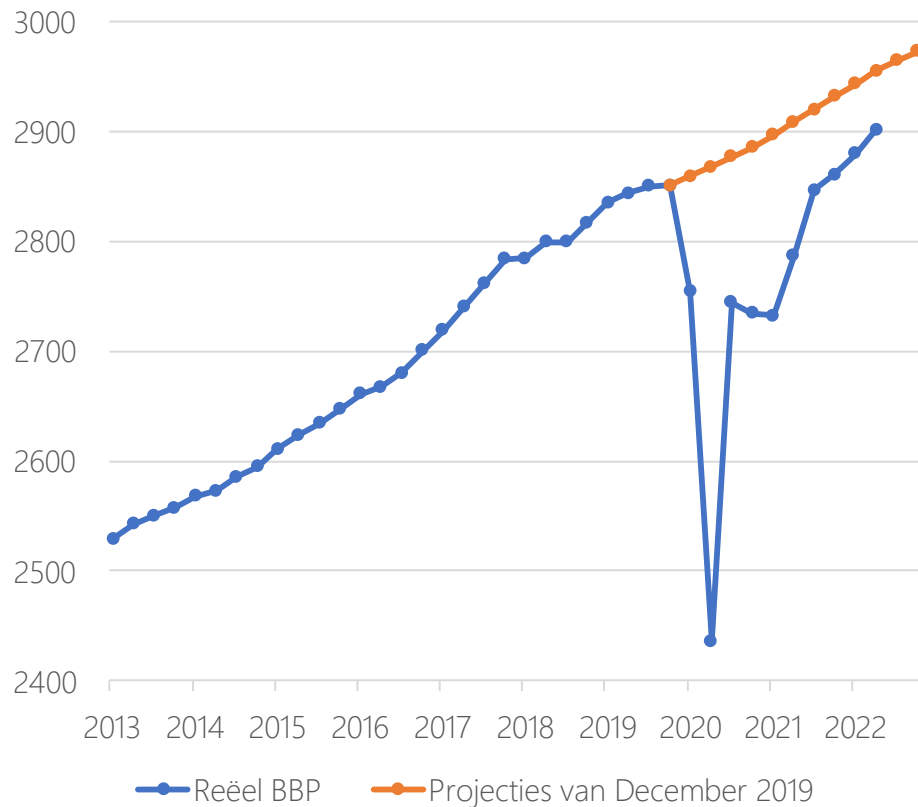
Zelf-voedende inflatie

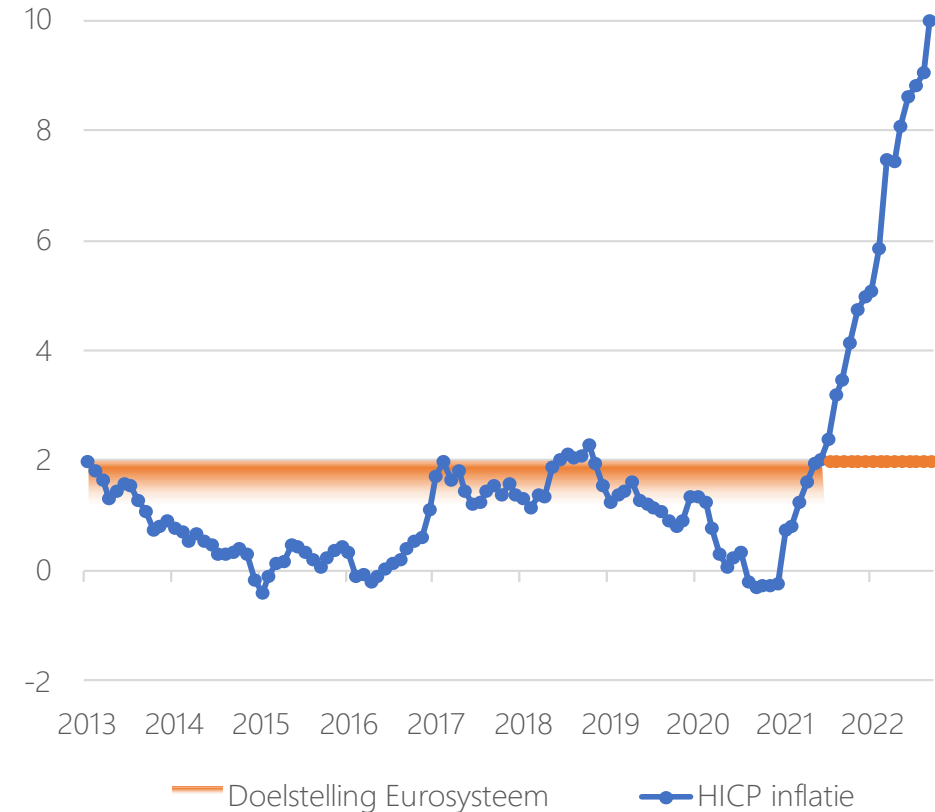
Kosteninflatie

Een sterk herstel van de vraag na de COVID-19-crisis

Reëel bbp van het eurogebied (miljard euro)

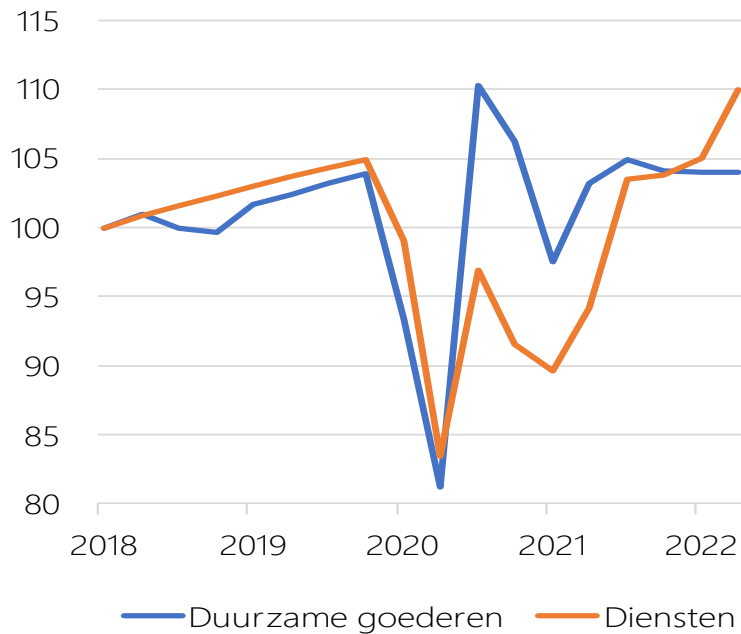

Inflatie in het eurogebied (HICP, jaar-op-jaar groei in %)

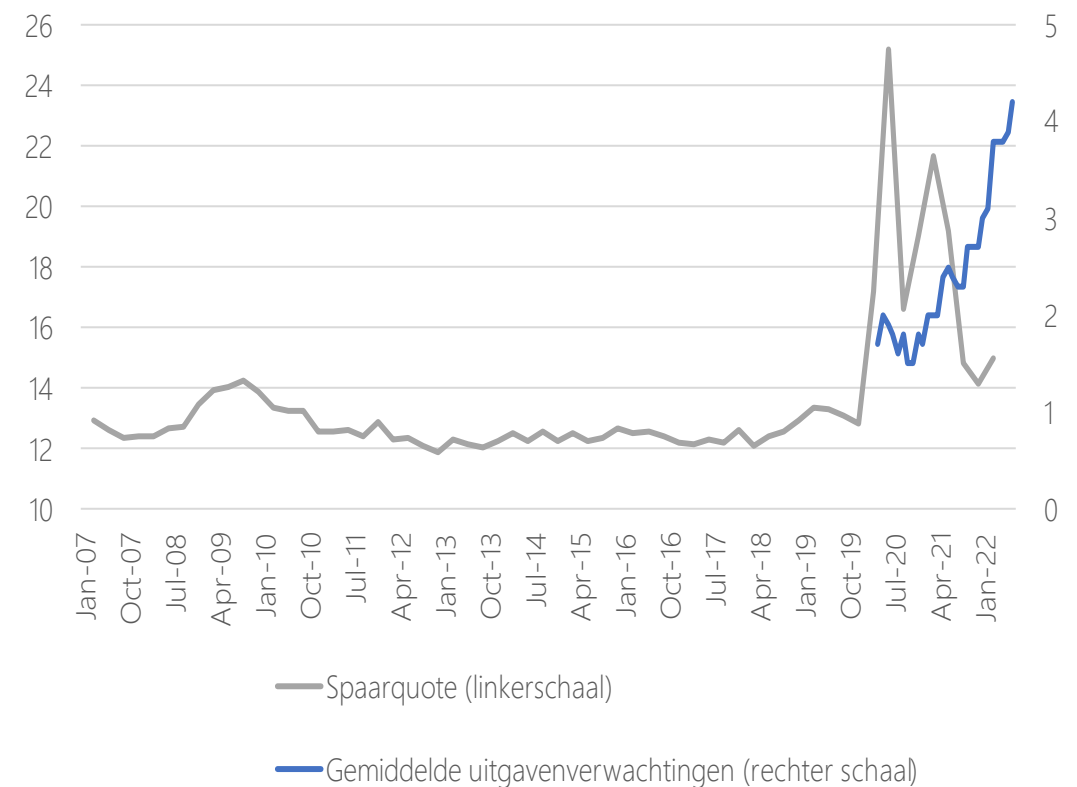

Tijdelijke verschuiving van de vraag naar duurzamere goederen en uitgestelde vraageffecten

Consumptie van duurzame goederen en diensten in het eurogebied (2018K1 = 100)

Spaarquote in het eurogebied en verwachte gezinsuitgaven in de komende 12 maanden¹ (%)

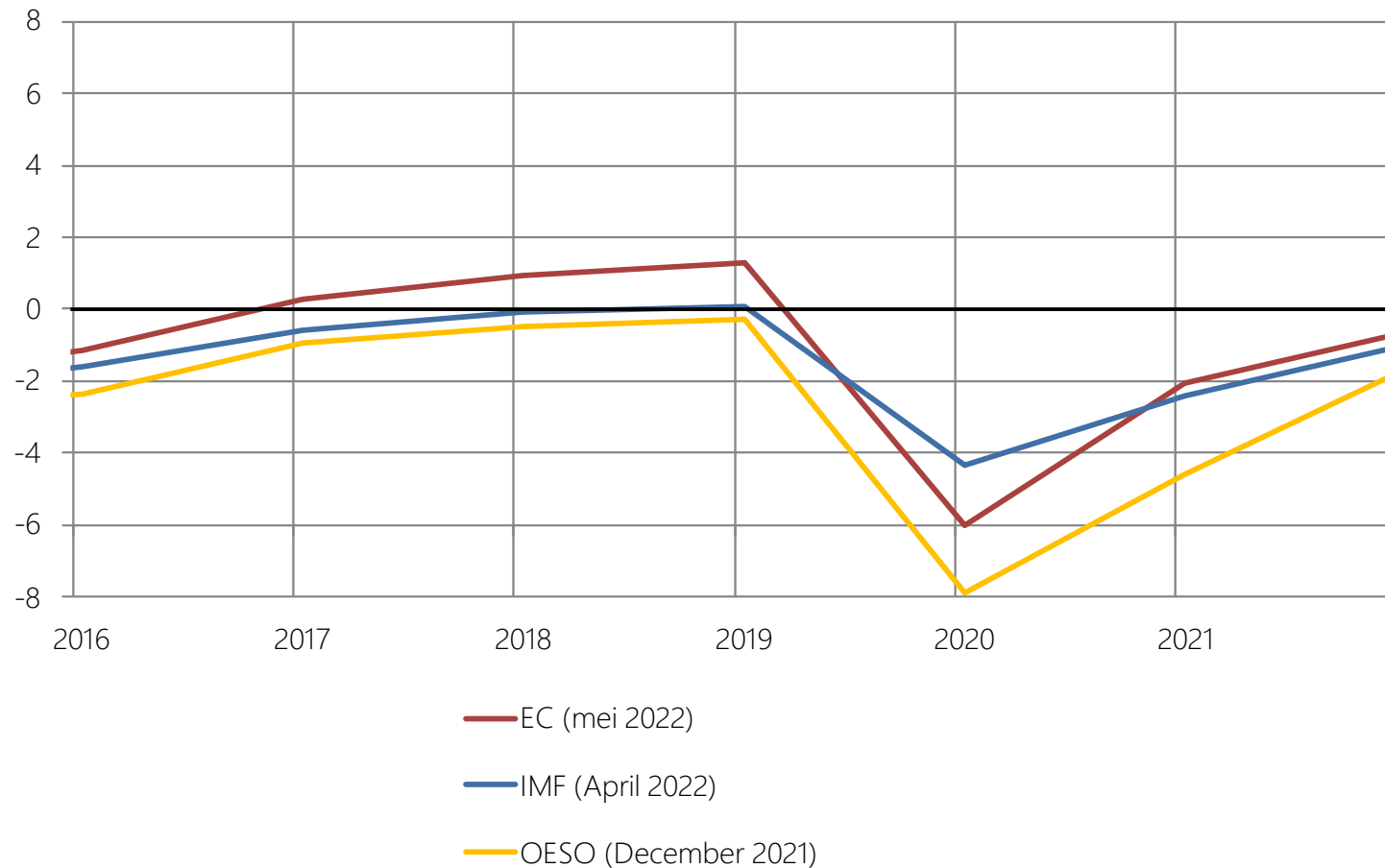
Bronnen: Eurostat, ECB (Consumer Expectations Survey).

¹ Veranderingen in uitgaven in % ("Met welk percentage verwacht u dat de uitgaven van uw huishouden voor alle goederen en diensten in de komende 12 maanden zullen veranderen in vergelijking met uw uitgaven in de afgelopen 12 maanden?").

'Output gap' nog steeds negatief: andere factoren moeten de hoge inflatie verklaren

Maatstaven van overcapaciteit

(Output gap, in % van de geraamde potentiële output)

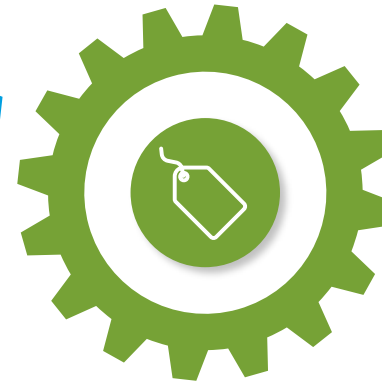
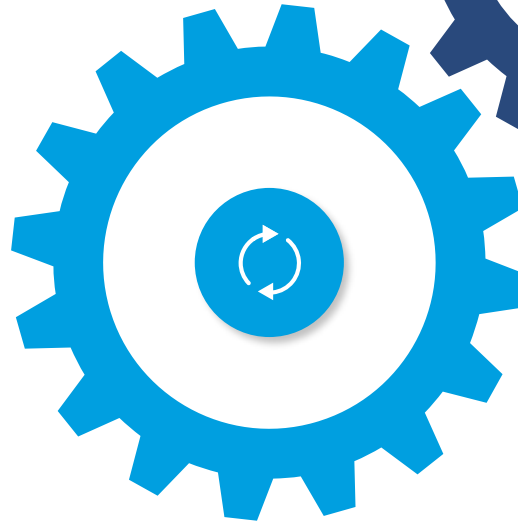
Drie bronnen van inflatie

$$\uparrow \pi_t = f(\uparrow x_t, \uparrow u_t, \pi_t^e)$$

Bestedingsinflatie

Zelf-voedende inflatie

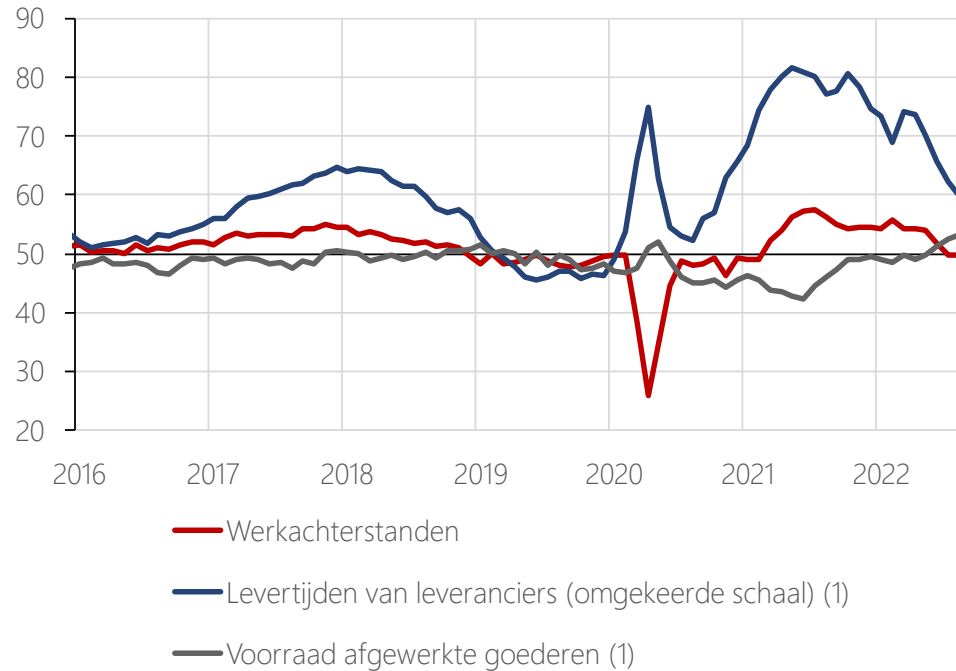

Kosteninflatie

Bevoorradingsproblemen hebben de prijzen opgedreven...

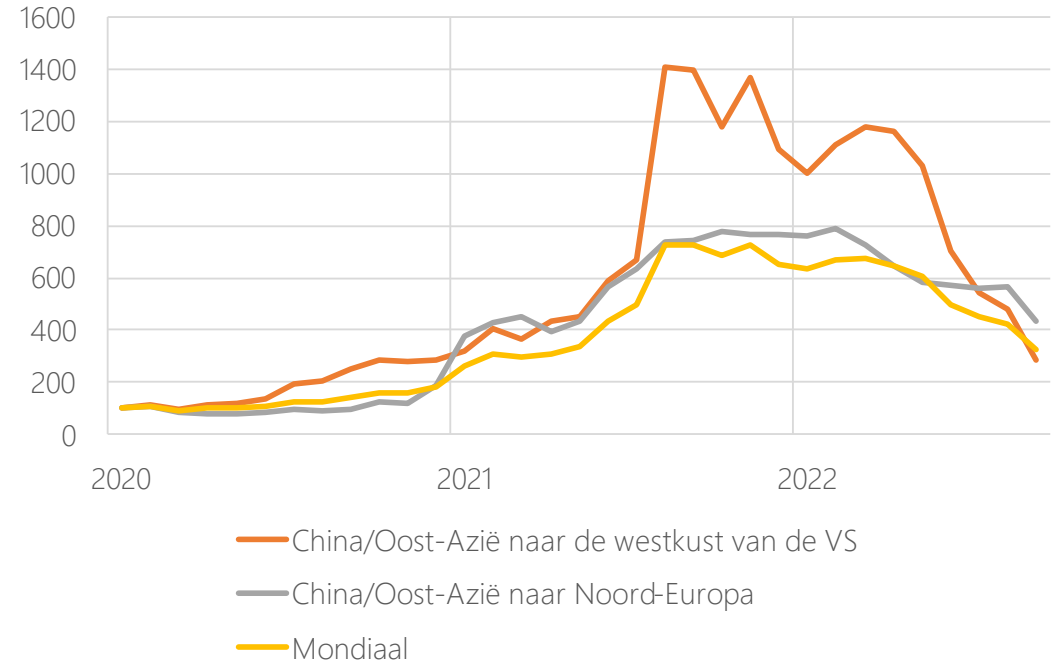
Inkoopmanagerindex indicatoren (PMI)

(score 50 = geen verandering)

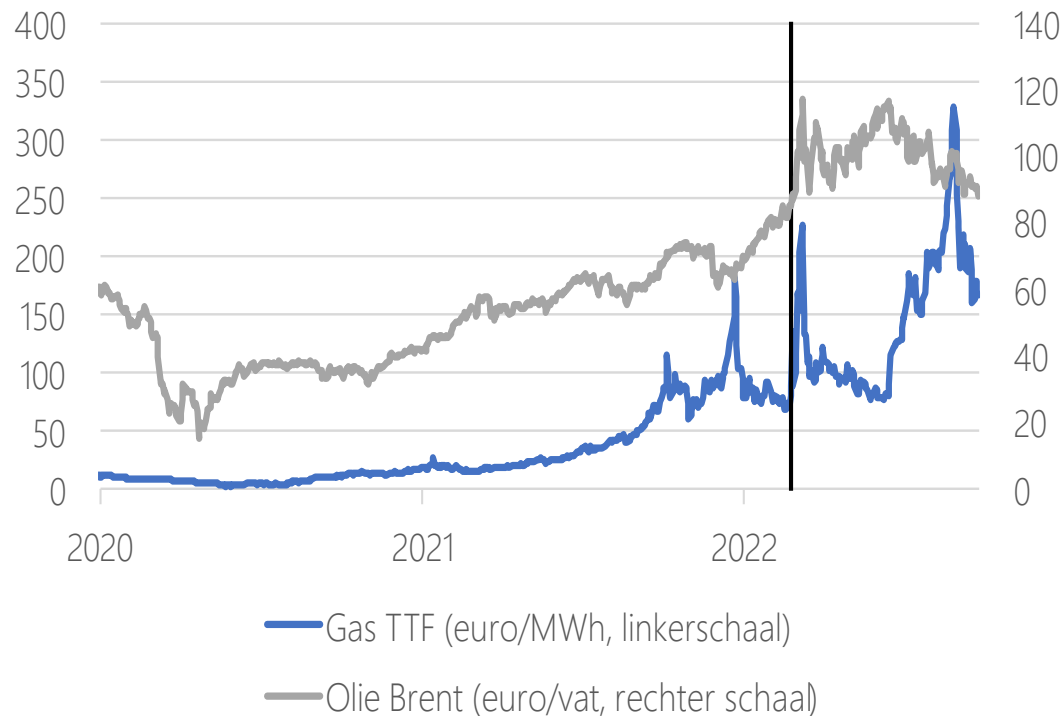
Scheepskosten per container

(index januari 2020 = 100)

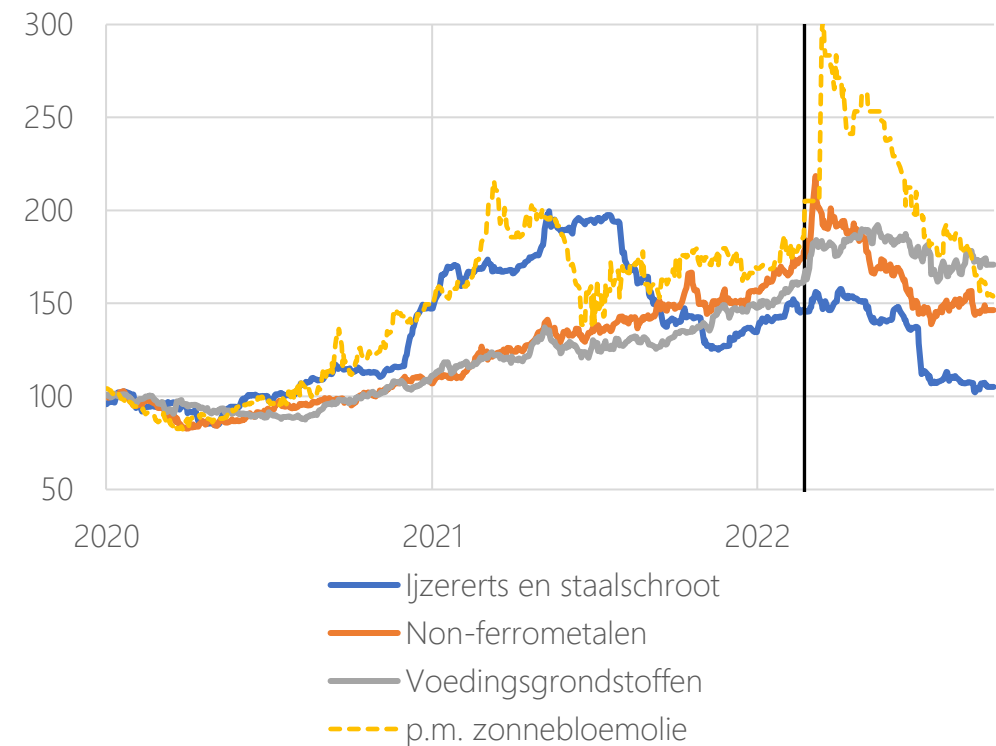
...vooral voor energie en grondstoffen, die nog verder werden aangewakkerd door de oorlog in Oekraïne

Energieprijzen

Andere grondstoffenprijzen

(index januari 2020 = 100)

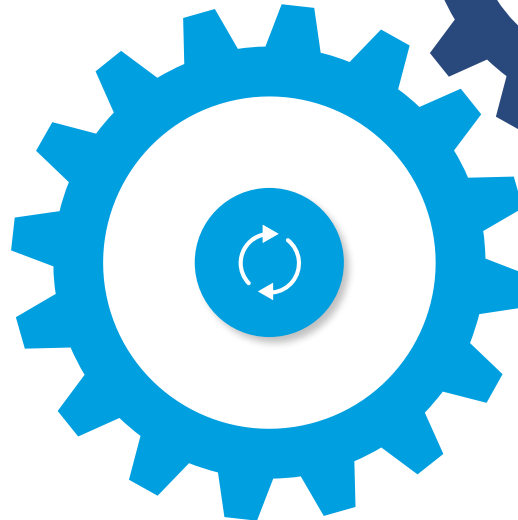
Drie bronnen van inflatie

$$\uparrow \pi_t = f(x_t, u_t, \uparrow \pi_t^e)$$

Bestedingsinflatie

Zelf-voedende inflatie

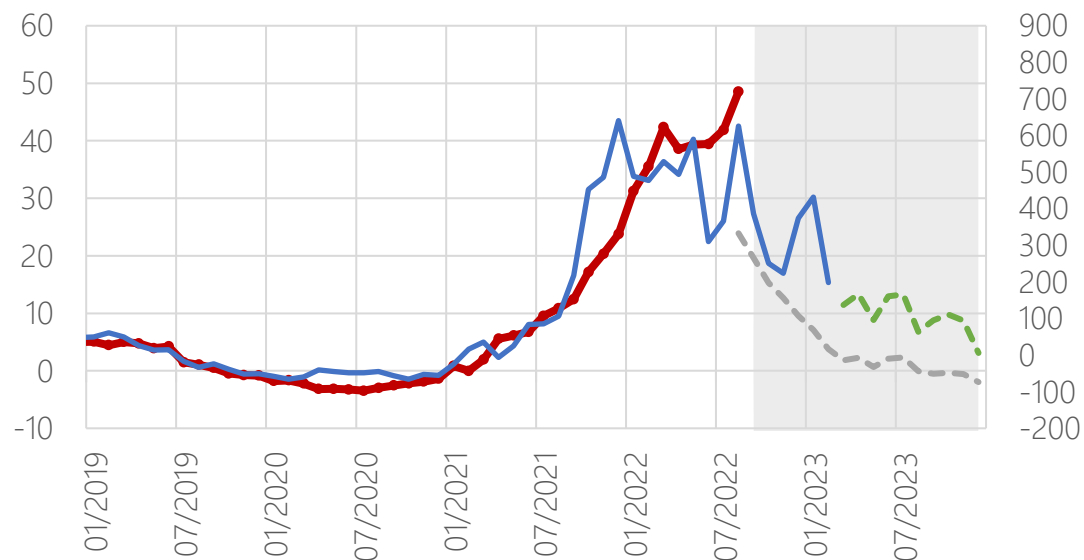
Kosteninflatie

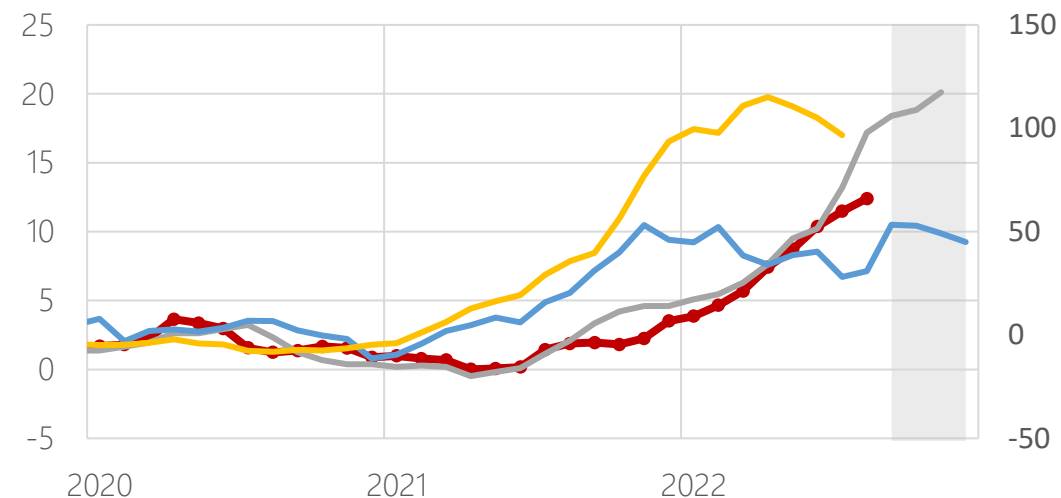
Opwaartse prijsdruk blijft op korte termijn groot

Druk op de energieprijzen¹ (jaar-op-jaar groei in %)

- Energie-inflatie (exclusief aardolieproducten, linkerschaal)
- Aardgasprijs (spot, rechter schaal)
- - - Termijnprijzen aardgas in februari (voor de oorlog, linkerschaal)
- - - Termijnprijzen aardgas in september (linkerschaal)

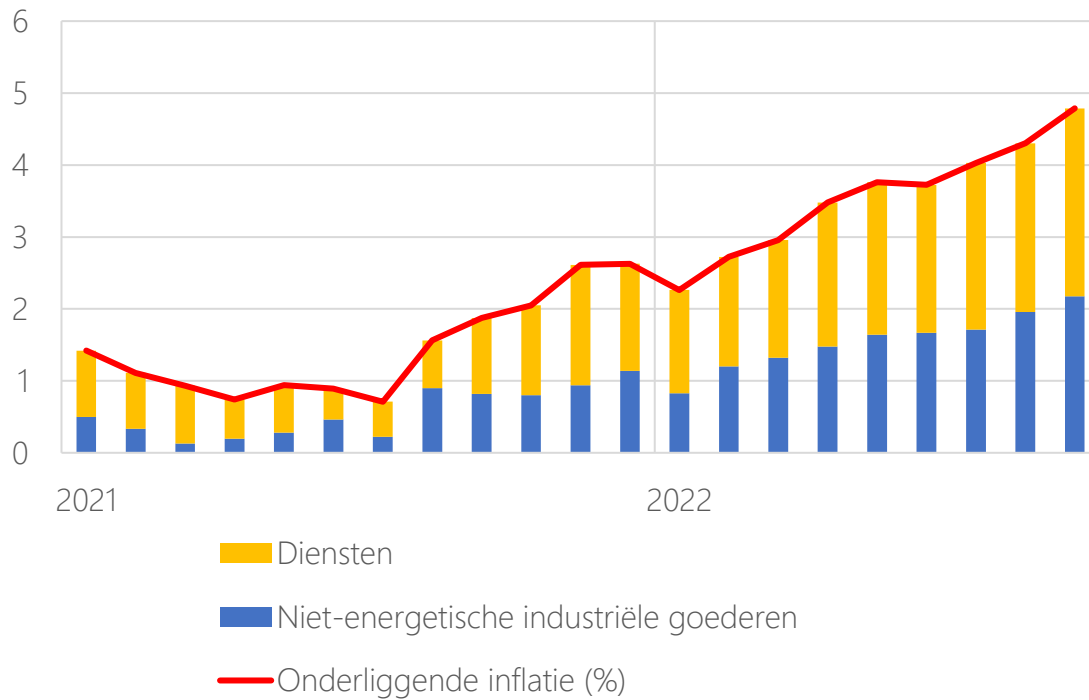
Druk op de voedselprijzen (jaar-op-jaar groei in %)

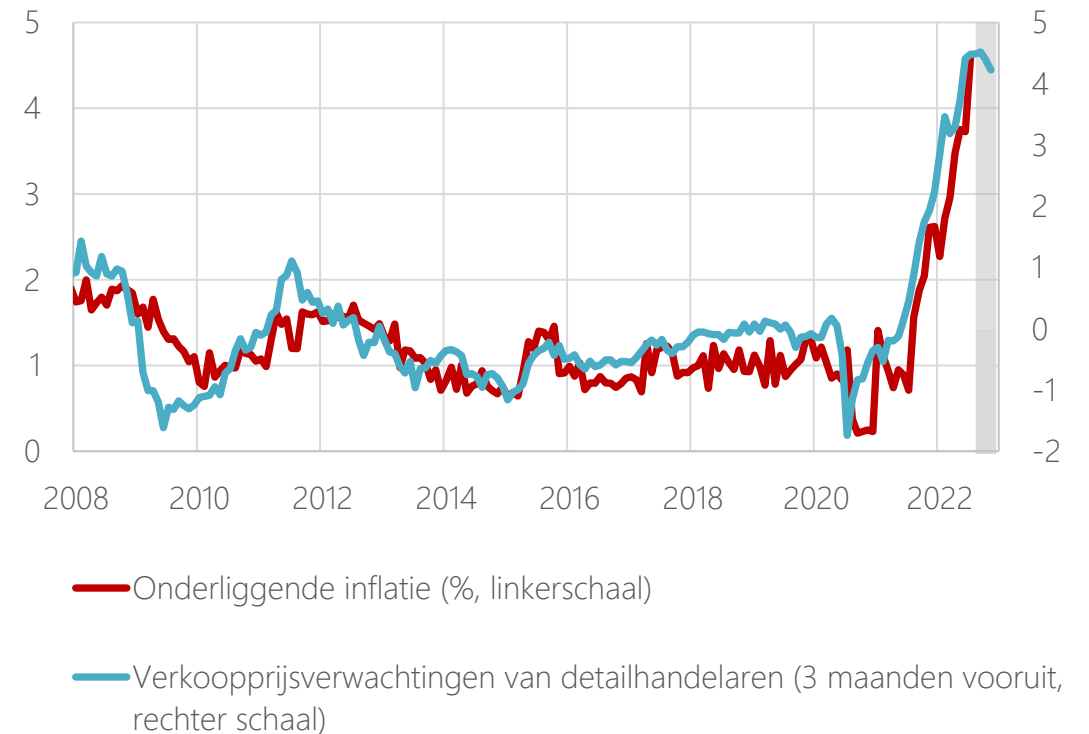
- Voedselinflatie (linkerschaal) (2)
- Producentenprijsindex voor de voedingsindustrie (4 maanden vooruit, linkerschaal)
- Prijsindex voedingsmiddelen (GSCI, 6 maanden vooruit, rechter schaal)
- Kunstmestprijzen (rechter schaal)

De stijging van de levensduurte wordt ook steeds breder

Decompositie van de onderliggende inflatie (in procentpunten)

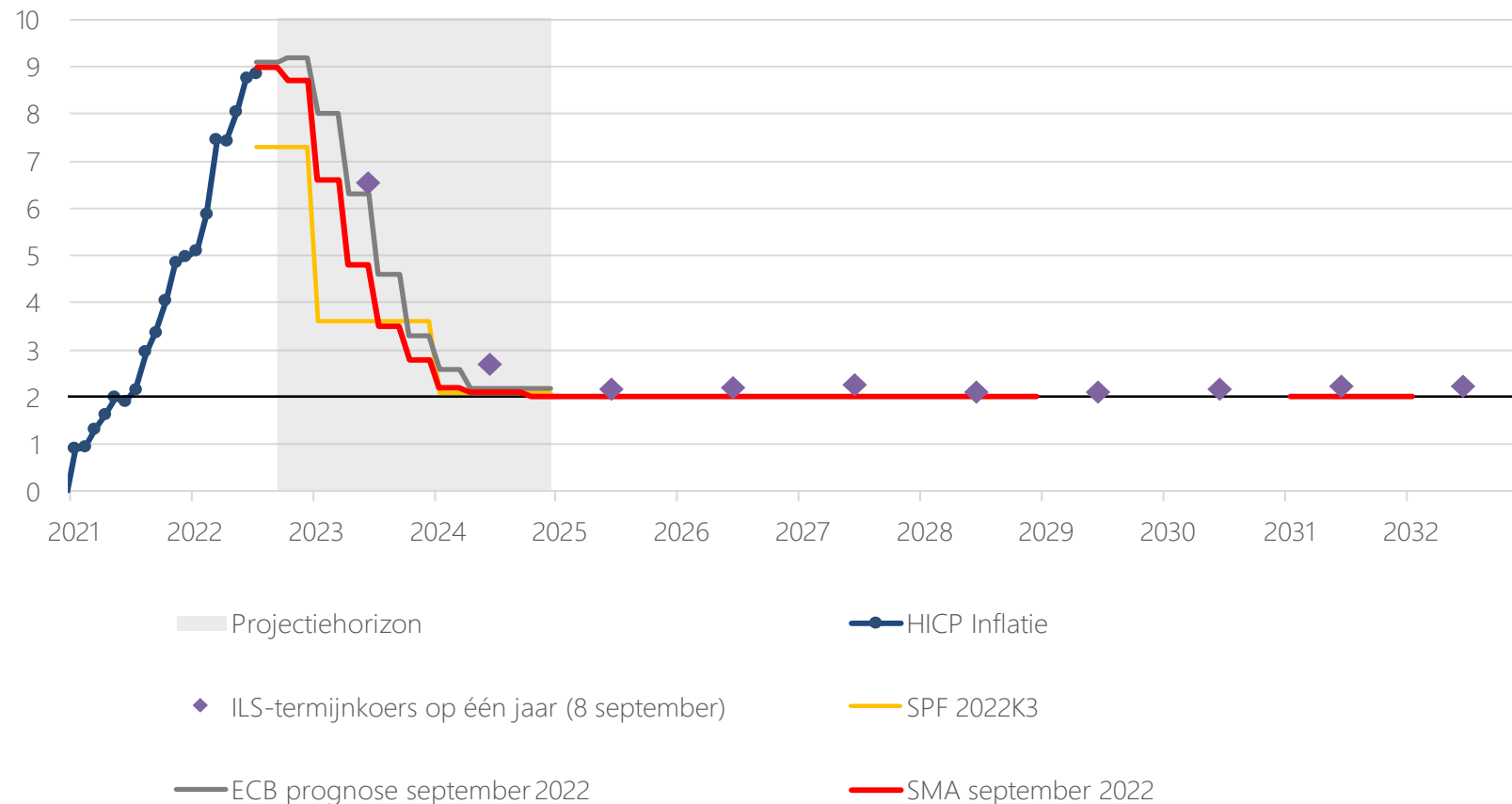
Onderliggende inflatie en verkoopprijsverwachtingen¹ (in %)

Vooralsnog blijven de centrale tendensen van de inflatieverwachtingen op langere termijn verankerd...

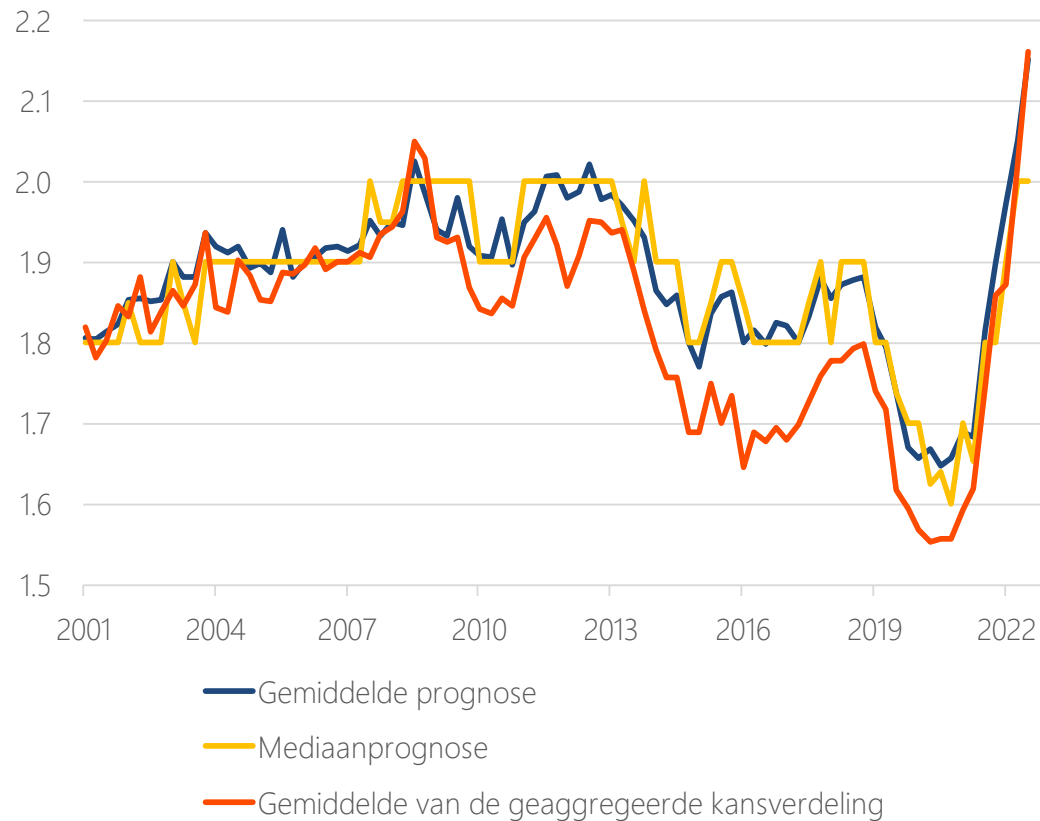
Inflatieverwachtingen

(%)

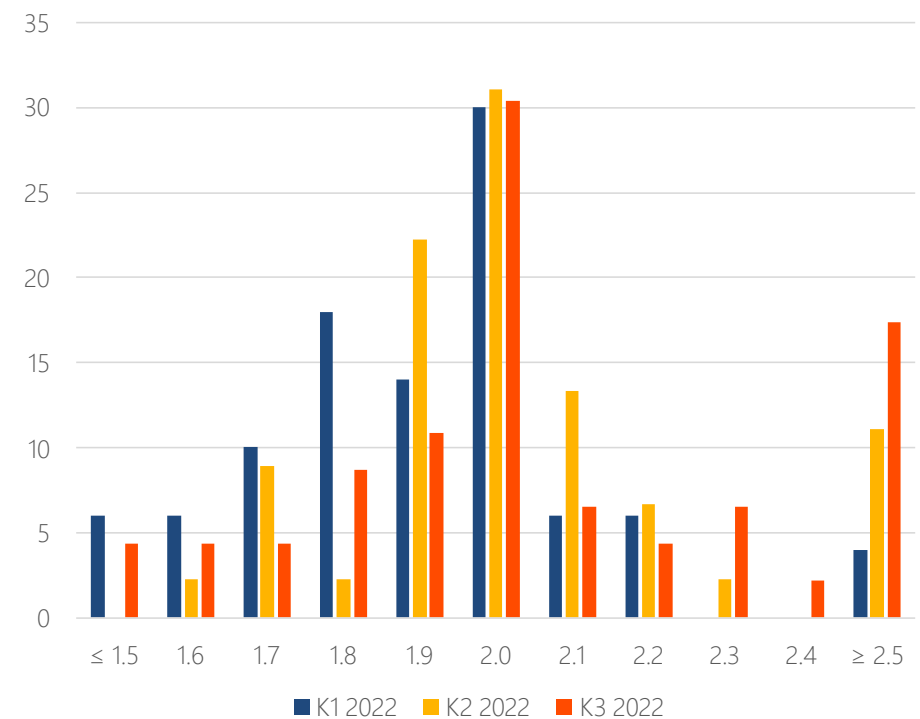

... maar de verdeling van de lange-termijn inflatieverwachtingen is iets naar rechts verschoven

Lange-termijn inflatieverwachtingen (%)

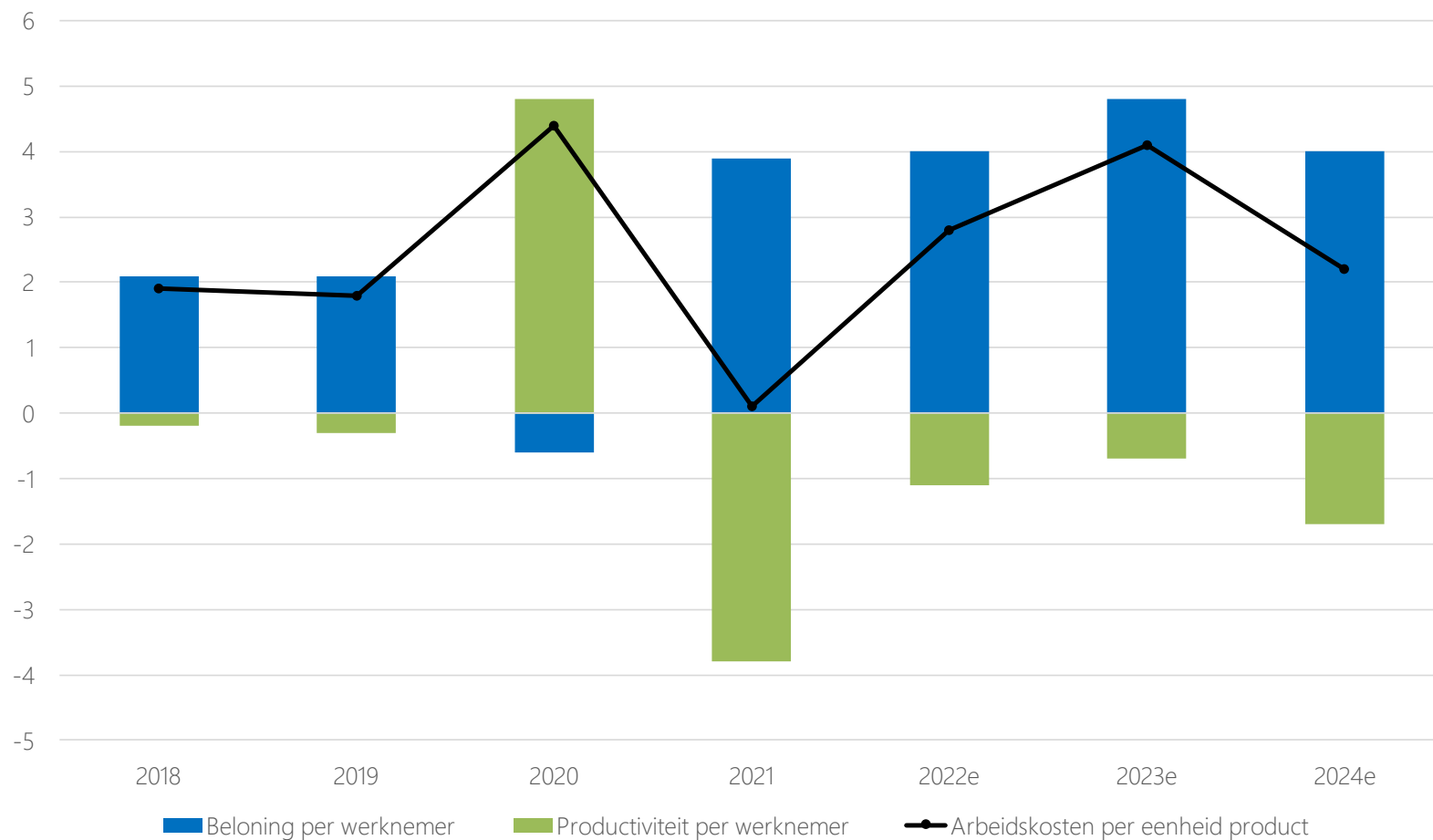
Verdeling van de langetermijnprognoses (%)

De loonkostontwikkeling wijst niet op significante tweede-ronde-effecten

Decompositie van de arbeidskosten per eenheid product (verandering in %)

Structuur van de presentatie

Stand van zaken

Oorzaken van de hoge inflatie

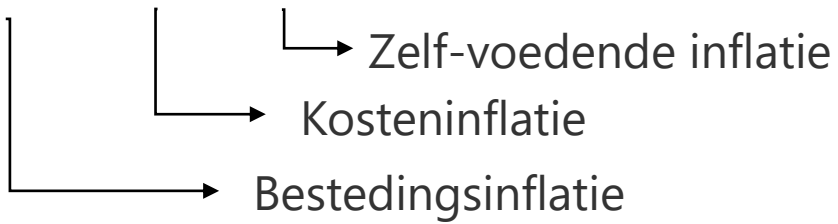
Optimale monetairbeleidsreactie

Het monetairbeleidsvoorschrift hangt af van de bron van inflatie

De Phillips curve: drie bronnen van inflatie

$$\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$$

+   +   +

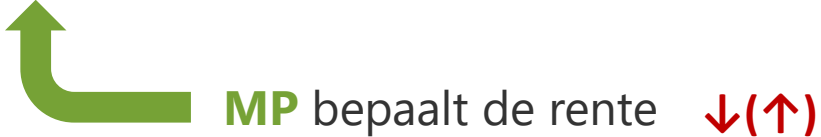

Zelf-voedende inflatie
Kosteninflatie
Bestedingsinflatie

Monetair beleid beïnvloedt inflatie via de vraag

$$\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$$

↑(↓)   ↑(↓)

MP bepaalt de rente   ↓(↑)

Bestedingsinflatie vraagt om een stabilisering van de vraag

Bestedingsinflatie: $x_t \uparrow \Rightarrow \pi_t \uparrow$

$$\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$$

$\uparrow$ $\uparrow$

Bestedingsinflatie vraagt om een stabilisering van de vraag

Bestedingsinflatie: $x_t \uparrow \Rightarrow \pi_t \uparrow$

MP kan zowel de output als inflatie terugdringen door de rente te verhogen
(~ "Divine Coincidence")

$$\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$$

↑	↑
↓	↓
—	—
=	=

Optimale beleidsreactie: Strakker beleid om de vraag en inflatie te stabiliseren.

Kosteninflatie vraagt om door de schok heen te kijken

Kosteninflatie: $u_t \uparrow \Rightarrow \pi_t \uparrow$

$$\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$$

$\uparrow$ $\uparrow$

Kosteninflatie vraagt om door de schok heen te kijken

Kosteninflatie: $u_t \uparrow \Rightarrow \pi_t \uparrow$

MP wordt geconfronteerd met een *trade-off*:

- Ofwel de inflatie terugdringen door een inkrimping van de vraag te bewerkstelligen

$$\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$$

The diagram illustrates the relationship between variables in the Phillips curve equation $\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$. It shows that an increase in u_t leads to an increase in π_t . Conversely, a decrease in x_t leads to a decrease in π_t , and a decrease in π_t^e also leads to a decrease in π_t .

Kosteninflatie vraagt om door de schok heen te kijken

Kosteninflatie: $u_t \uparrow \Rightarrow \pi_t \uparrow$

MP wordt geconfronteerd met een *trade-off*:

- Ofwel de vraag op peil houden en de hoge inflatie aanvaarden

$$\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$$

Diagram illustrating the relationship between variables in the inflation function:

- π_t (inflation) is the dependent variable, indicated by an upward arrow ($\uparrow$) below it.
- x_t (output gap) and π_t^e (expected inflation) are independent variables, each indicated by an upward arrow ($\uparrow$) below it.
- The function f is the relationship between these variables.

Below the function, there are two vertical bars representing the response of the variables to a shock:

- The first bar shows an upward arrow ($\uparrow$) below an equals sign ($=$), indicating that π_t increases in response to a shock.
- The second bar shows an equals sign ($=$) below another equals sign ($=$), indicating that the other variables remain unchanged in response to a shock.

Kosteninflatie vraagt om door de schok heen te kijken

Kosteninflatie: $u_t \uparrow \Rightarrow \pi_t \uparrow$

Optimaal MP:

- Outputstabilisatie!

$$\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$$

↑   =   =

↑   =

Optimale beleidsreactie: Zolang de aanbodschock tijdelijk is, pleit de afweging voor het aanvaarden van tijdelijke inflatie om de economie van een recessie te vrijwaren (= 'look through').

Zelf-voedende inflatie vereist resolute actie om een verankering van de lange-termijn inflatieverwachtingen te garanderen

Zelf-voedende inflatie: $\pi_t \uparrow \Rightarrow E_t[\pi_{t+1}] \uparrow \Rightarrow \pi_t \uparrow$

$$\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$$

$\vdots$
 $\uparrow$
 $\uparrow$

$\vdots$
 $\uparrow$
 $\uparrow$

Zelf-voedende inflatie vereist resolute actie om een verankering van de lange-termijn inflatieverwachtingen te garanderen

Zelf-voedende inflatie: $\pi_t \uparrow \Rightarrow E_t[\pi_{t+1}] \uparrow \Rightarrow \pi_t \uparrow$

MP wordt geconfronteerd met een steeds moeilijker wordende *trade-off*:

- Ofwel stabilisatie van de inflatie

$$\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$$

Zelf-voedende inflatie vereist resolute actie om een verankering van de lange-termijn inflatieverwachtingen te garanderen

Zelf-voedende inflatie: $\pi_t \uparrow \Rightarrow E_t[\pi_{t+1}] \uparrow \Rightarrow \pi_t \uparrow$

MP wordt geconfronteerd met een steeds moeilijker wordende *trade-off*:

- Ofwel stabilisatie van de output

$$\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$$

Zelf-voedende inflatie vereist resolute actie om een verankering van de lange-termijn inflatieverwachtingen te garanderen

Zelf-voedende inflatie: $\pi_t \uparrow \Rightarrow E_t[\pi_{t+1}] \uparrow \Rightarrow \pi_t \uparrow$

Optimaal MP:

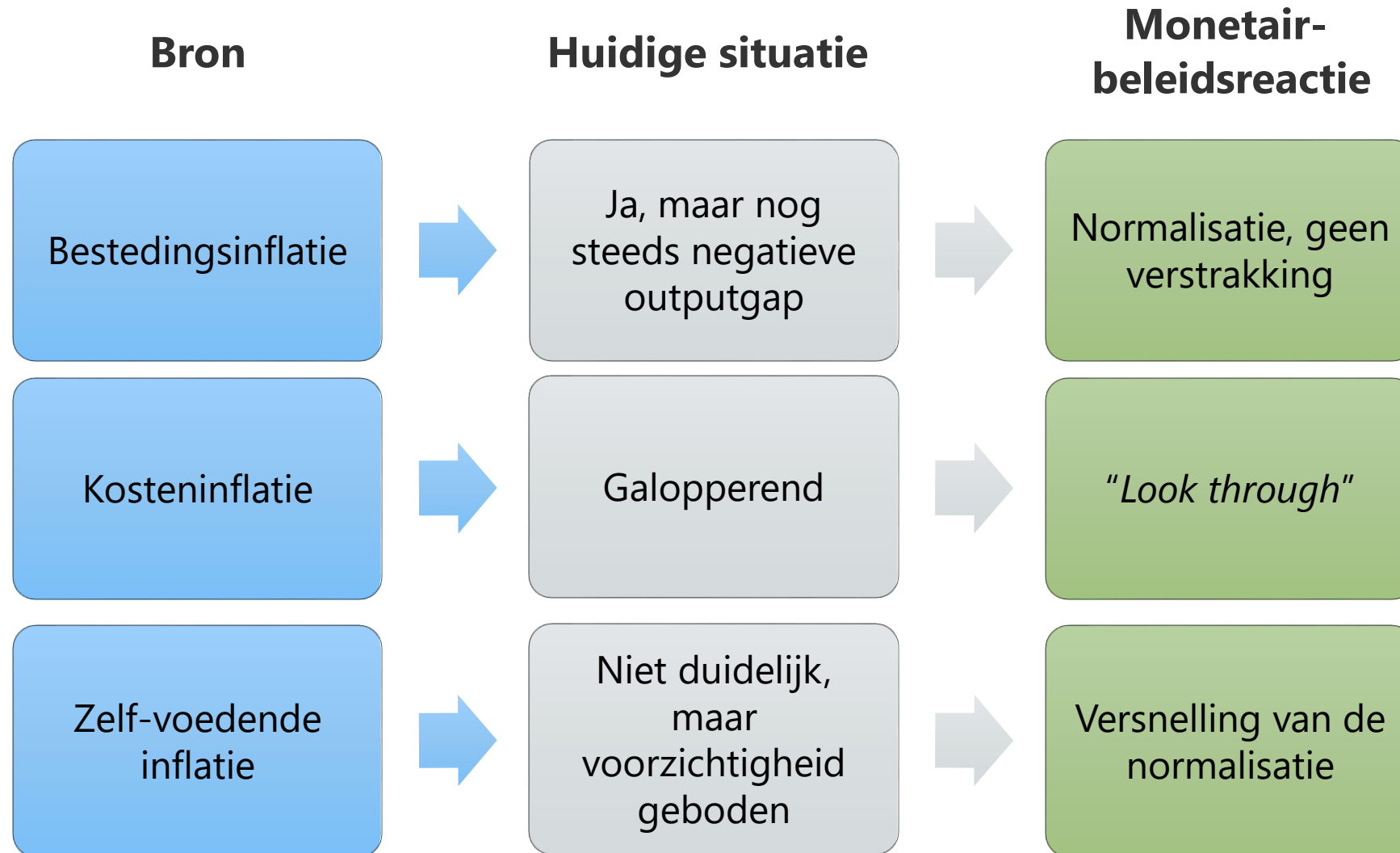
- Inflatiestabilisatie teneinde de zelf-voedende inflatiespiraal te doorbreken

$$\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$$

The diagram illustrates the relationship between variables in the inflation equation $\pi_t = f(x_t, u_t, \pi_t^e)$. It shows three vertical bars representing the variables x_t , u_t , and π_t^e . Below x_t , there are two red upward arrows and two green downward arrows, with an equals sign below a horizontal line. Below u_t , there is one green downward arrow below a horizontal line, and another green downward arrow below that. Below π_t^e , there are two red upward arrows and one green downward arrow.

Optimale beleidsreactie: Doortastend handelen - waarbij een eventuele tijdelijke recessie wordt aanvaard - om de zichzelf voedende inflatiespiraal te doorbreken. Zoniet zal de trade-off alleen maar erger worden, waardoor een nog grotere recessie nodig is om de op hol geslagen inflatiedynamiek te keren.

De beleidsreactie is consistent met de voorschriften

Bedankt voor uw aandacht!

Vragen?

Meer weten?

- De Sloover F., J. Jonckheere, en A. Stevens (2022), "[De terugkeer van inflatie: wat zijn de oorzaken, en zal ze aanhouden?](#)", NBB Economisch Tijdschrift, 2022-3, mei.
- Reis R. (2022), "[The Burst of High Inflation in 2021-22: How and Why Did We Get Here?](#)", CEPR Discussion Paper 17514, juli.
- Mann C.L. (2022), "[Inflation expectations, inflation persistence, and monetary policy strategy](#)", Toespraak gehouden op de *53rd Annual Conference of the Money Macro and Finance Society*, University of Kent, 5 September.
- Enders A., S. Giesen, en D. Quint (2022), "[Stagflation in the 1970s: lessons for the current situation](#)", SUERF Policy Brief 393, augustus.
- Binder C., en R. Kamdar (2022), "[Expected and Realized Inflation in Historical Perspective](#)", *Journal of Economic Perspectives*, 36 (3), 131-156.